

PATUD EI LOE?!

Aivar Mäe, Tero Taskila, Edgar Savisaar – skandaaliga lahkuvatele tippjuhtidele makstakse rahva rahast hiigelhüvitisi

Ahistamissüüdistuste tõttu ametist lahkunud rahvusoperi Estonia peadirektor Aivar Mäe sai teatri nõukogult teele kaasa kuue kuu palga ehk 39 600 euro suuruse lahkumishüvitise. See pole sugugi esimene kord, kui rahva raha eest tasutakse lahkuvale tippjuhile kulme kergitama panev summa – meenutame kasvõi Estonian Airi põhja lasknud Tero Taskila ligi 100 000 eurot. Millised on veel skandaalsemad ja mahlakamad juhtumid?

VILJAR VOOG
viljar.voog@ohtuleht.ee

Alustame eelmise sajandi lõpust. 1999. aasta kevadel tuli Eestis võimule Mart Laari teine valitsus ja ühena esimestest sammudest kantutati kohalt lahti viis aastat Tallinna Sadamat juhtinud **Enn Sarap** (pildil). Kuigi toonane teede- ja sideminister Toivo Jürgenson tahtis Sarapi „usalduse kaotuse tõttu“ minema saata tühjade kätega, võitles too endale kohtus välja 1,26 miljoni krooni (80 000 euro) suuruse lahkumishüvitise.

Hiljem süüdistati Sarapit sadamale üle kahe miljoni krooni suuruse kahju tekitamises, kuid kohtus jäi õigus eksjuhile.

Kui **Jüri Otti** (pildil) taheti 1999. aasta lõpus Tallinna botaanikaia direktori kohalt vallandada, võttis mees pikkadeks kuudeks haiguslehe. Tema sõnul oli väidetav usalduse kaotamine tegelikult poliitiline kius: Ott kuulus Koonderakonda, linna valitses Jüri Mõis Isamaast. Pärast pooleteiseaastast vaidlust jõudsid Jürid lõpuks kokkuleppele: Ott sai ametist vabaks ja tema rahakotti kukkus 266 000 krooni (17 000 eurot).

1999. aasta novembris lõppes Saare maavanema **Jüri Saare** (pildil) ametiaeg ja ta sai 112 500 krooni (7200 eurot) lahkumishüvitist. 2000. aasta jaanuaris kinnitati Saar uuesti maavanemaks, aga raha jättis mees endale – täpselt maksis ta selle enda loodud sihtasutusse Saaremaa Fond.

Eesti Posti juhiks saamise eel kummitasid **Alo Streimanni** (pildil) minevikupatud: Kohtla-Järve Soojust juhtides kasutas ta eraostudeks firma krediitkaarti, lisaks oli ta noorusel purjus-päi vigaseks sõitnud noore naise, kelle ravi-

80 000 eurot

17 000 eurot

7200 eurot

22 500 eurot

kulusid ta ei tasunud, vaatamata lubadusele. Siiski sai Streimann 2002. aastal ametisse ja asus kärmelt riigifirma raha kulutama, ostes juhatusel autosid, tekitades kümnete tuhandete kroonide suuruseid telefoniarveid ja makstes iseendale preemiat. Vaid aasta pärast ametisse asumist andis ta sisse lahkumiseavalduse ja sai hüvitiseks kuue kuu palga, 352 800 krooni (22 500 eurot).

Tragikoomiline olukord 2008. aasta novembrist: Saaremaa Golfi aktsiaselts, mis kuulus enamikus Kuressaare linnale, otsustas lahti saada senisest juhatuse liikmest **Aivar Arust**. Kuu aega pärast Aru vallandamist võeti ta aga tööle tagasi – ametlikult seetõttu, et ta oli parim kandidaat. Saaremaa meedias spekulereeriti aga, et otsustajaid hirmutas kohustus muidu Arule maksta lahkumishüvitiseks 645 671 krooni (41 000 eurot).

2008. aastal lahvas SEB likviidsusfondi skandaal: madala riskitaseme poolest reklaamitud fondi osakute väärtus kukkus järsku 13 protsendi võrra. Kuigi prohmkas olid süüdi pangajuhid kollektiivselt, viskus ambraurule SEB Varahalduse toonane juht **Rein Rätsep**. Kuigi Rätsep lahkus ametist vabatahtlikult, määrasid tänuhulki kolleegid talle hüvitiseks 2,34 miljonit krooni (150 000 eurot). Pank hüvitas ka kõigile fondi klientidele tekkinud kahju.

Pärnu ekslinnapea **Vello Järvesalu** juhtis 2009. aastal taastusravikeskust Estonia, kui ta sai kriminaalsüüdistuse firmale 800 000 krooni suuruse kahju tekitamises. Poolteist kuud pärast Järvesalu usaldamatuse tõttu vallandamist otsustas seesama Estonia nõukogu määrata talle 619 000 krooni (40 000 euro) eest hüvitist ja muid hüvesid. Lõpuks pidi Järvesalu siiski hüvitise tagastama.

Sotsiaalministeeriumi raputas 2009. aastal puuetega inimeste toetusraha skandaal: puuduva IT-lahenduse tõttu

ei jõudnud toetus õigel ajal 7000 abivajajani. Enne kui minister Maret Maripuu ise tagasi astus, jõudis ta „koostöö mittelaabumise tõttu“ vallandada kantsler **Riho Tapferi** (pildil). Kantsler süüdistas alulvaid, kes talle probleemist teada ei andnud, ja lahkus 313 000 krooni (20 000 euro) suuruse hüvitisega.

Maripuu lahkus ministriametist oma soovil ja seega hüvitisele ei kvalifitseerunud.

Ilmselt kõige kurikuulsam lahkumishüvitise juhtum Eesti ajaloos on seotud Estonian Airiga. 2011. aasta suvel lennufirma etteotsa saanud **Tero Taskila** (suurel pildil) tuli üliambitsioonikate plaanidega ja põletas aastaga Estonian Airi rahakotti 26 miljoni euro suuruse augu! Pärast vallandamist pakuti Taskilale, et ettevõtte keerulise finantsseisu tõttu võiks ta loobuda lenpingus ette nähtud kolme kuu palga suurusest hüvitisest, aga soomlane seda ideed ei toetanud. Taskilale tuli tasuda 99 684 eurot. Estonian Airi enam päästa ei õnnestunud.

Edgar Savisaar (pildil) kõrvaldati korruptsioonikahtluse tõttu Tallinna linnaape ametist 2015. aastal, kuid formaalselt jäi ta meeri 2017. aasta kohalike valimiste kohalike valimise teni, kui senine kohusetäitja Taavi Aas ameti üle võttis. Kuigi Savisaar oli endisel kohtu all – halva tervise tõttu lõpetati korruptsiooniasia tema kohta 2018. aasta suvel –, määras Tallinn meeri eelnenud 11 aasta jooksul tehtud hea töö eest lahkumishüvitise kolme kuu palga ehk 15 865 eurot.

Oma esimesel meeriajal, 2001–2004, lahkus Savisaar samuti kolme kuu palga suuruse preemiaga, kuid sellele lisandus ka 77 välja võtmata puhkepäeva tasu, nii et toona oli lahkumishüvitiseks 160 000 krooni ehk napilt üle 10 000 euro.

Tallinn saadab traditsiooniliselt inimesi erru väga heldete hüvitistega. Kui Tondiraba jäähalli juhtimises avastati ohtralt korruptsioonihõngulisi vigu, sai spordi- ja noorsooameti juhataja **Rein Ilves** lahkudes kaasa 15 210 eurot.

President **Kersti Kaljulaid** oli oma ametiaja esimese kolme aasta jooksul conserva-

20 000 eurot

15 800 eurot

31 400 eurot (nõudis, kuid ei saanud)

28 300 eurot

tiivsete poliitikute kriitika all, sest lisaks presidendipalgale sai ta iga kuu peaaegu kaks korda suurema summa, 12 000 eurot, oma eelmiselt ametikohalt, Euroopa Kontrollikojast. Kuna Luksemburgist maksti Kaljulaidile rohkem raha kui Eesti maksu maksja poolt, ei olevat riigijuht kodumaale lojaalne, kõlas süüdistus.

2018. aasta sügisel valiti **Laine Randjärv** Eesti Kontserdi järgmiseks juhiks. Töö oleks pidanud algama 1. veebruaril. Riigikogulase siirdumine riigiettevõttesse oleks aga tähendanud, et Randjärv ei saa Toompealt lahkumishüvitiseks 20 888 eurot ja nõnda soovis poliitiku tööleasumisega oodata märtsikuiste riigikogu valimiseni. Seepeale andis Eesti Kontsert teada, et enam nad Randjärve enda etteotsa ei oota.

Viimastel aastatel on olnud põhjust rääkida ka ministrite ametist lahkumise seotud hüvitisnõudmisest. 2018. aastal autoroolist jääknähtudega tabatud ja riigihalduse ministri ameti maha pannud **Jaak Aab** (pildil) sai 27 312 eurot, kuid pidi selle tagastama, sest omal soovil lahkuvale ministri hüvitist mõeldud pole.

Rahast jäi ilma ka vaid päeva ametis olnud väliskaubandus- ja IT-minister **Marti Kuusik** (pildil), kes koduvägivallasüüdistuste tõttu tagasi astus. Kuusik läks 31 458 eurot ehk kuuekordset kuupalka küsima kohtu kaudu, väites, et peaminister Jüri Ratas lubas talle seda

maksta. Lõpuks Kuusik siiski loobus nõudest.

Maaeluminister **Mart Järvik** (pildil), kellele sai saatuslikuks listeeriaskandaal ja tema nõuniku huvide konflikti küsimus, keeldus ise lahkumisavaldust sisse andmast. See tähendas, et Ratas pidi ta vallandama, ja sellisel juhul saab minister kaasa lahkumishüvitise 31 458 eurot. Järviku viimaseks sammuks ministrina oli vallandada tema meilivahetuse lekitanud kantsler **Illar Lemetti** (pildil), kes sai lahkumishüvitiseks 28 312 eurot.

27 300 eurot (tagastas)

31 400 eurot